

ქალთა სამეწარმეო აქტივობის სოციალურ-ეკონომიკური
მნიშვნელობა და ახალი ინიციატივები ქალთა ეკონომიკური
გამდიდრებისთვის

Socio-Economic Importance of Women's Entrepreneurial Activities and
New Initiatives for Women's Economic Strengthening

დალი სეხნიაშვილი

ეკონომიკის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი,
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, d.sekhniashvili@gtu.ge

Dali Sekhniashvili

Doctor of Economics, Associate Professor
Georgian Technical University, d.sekhniashvili@gtu.ge

Abstract: Women are half of the world's population and they have their role to play in creating a more prosperous world. There is a positive and strong relationship between women entrepreneurship and socio-economic development their families and whole society in general. Female entrepreneurship is considered as one of the most important factors contributing to the economic development of the society. Women entrepreneurs have been considered instrumental in initiating and sustaining socio-economic development.

Women's entrepreneurship activities strengthen their own autonomy and independence, influence in the personal and economic scope. The crucial component of social, economic, and environmental sustainability is to extend the women's personal independence, self-sufficiency, and their rights, to strengthen them. The article discusses new approaches and researches in this field. On the basis of these new researches author analyses some opportunities for women's economic strengthening and creates several recommendations for government bodies, business owners and individuals.

Keywords: Female Entrepreneurship, Women Economic Independence, Entrepreneurship, Socio-Economic Development.

შესავალი. ქალთა მეწარმეობის მნიშვნელობა ეკონომიკური განვითარებისათვის ფართოდაა აღიარებული. მრავალრიცხოვანი კვლევები ადასტურებს, რომ ქალთა მეწარმეობას დადებითი გავლენა აქვს ეკონომიკურ ზრდასა და განვითარებაზე, ისევე, როგორც მდგრადი და გრძელვადიანი მშვიდობის

შენარჩუნებისთვის (Cuberes and Teignier 2014 , Fetsch, Jackson, და Wians 2015); უფრო მეტიც, ქალთა მეწარმეობის მაღალ დონის მქონე ქვეყნები უფრო მედეგნი არიან ფინანსური კრიზისისა და ეკონომიკური დეპრესიებისადმი (გლობალური მეწარმეობის კვლევის ასოციაცია, 2017/2018). განსხვავებული მეთოდოლოგიის მიუხედავად, ამ კვლევებმა ქალთა მეწარმეობის მნიშვნელოვანი სოციალურ-ეკონომიკურ უპირატესობა აღმოაჩინეს.

2025 წლისთვის ქალთა მეწარმეობის წილი მსოფლიო მშპ-ს დაახლოებით 28 ტრილიონ დოლარი, ანუ 26 %-ით იქნება. ამჟამად, ქალი მეწარმეების პოტენციალი ბევრ ეკონომიკაში სრულად არ არის რეალიზებული. სინამდვილეში, 95 ქვეყანაში 15 გენდერული ინდიკატორის ანალიზმა აჩვენა, რომ 46 ქვეყანას აქვს მაღალი დონის გენდერული უთანასწორობა ინდიკატორების ნახევარზე მეტის მიხედვით. სხვა კვლევის მიხედვით, გენდერული განსხვავებასთან დაკავშირებული შემოსავლის დანაკარგები განსხვავდება გეოგრაფიული რეგიონის მიხედვით. ახლო აღმოსავლეთსა და ჩრდილოეთ აფრიკაში ყველაზე მაღალი დანაკარგებია ქალთა დაბალი ეკონომიკური შესაძლებლობების გამო (27%); ევროპაში, ეს დანაკარგი 10% -ზე ნაკლებია.

ძირითადი ტექსტი. კვლევები ადასტურებს, რომ ქალთა სამეწარმეო აქტივობაზე მოქმედებს გენდერული უთანასწორობები, როგორცაა: ქალთა დაბალი ფინანსური ჩართულობა, განათლებაში განსხვავება და სამართლებრივი უფლებები.

ქვეყნების უმრავლესობაში ქალთა მიერ დაარსებული ბიზნესის წილი 1/3-ზე ნაკლებია. იმავდროულად, ესტონეთის გარდა, ყველა ქვეყანაში მოზრდილი ქალების 1%-ზე ნაკლებია ახალი შპს-ს მფლობელი. ესტონეთში ეს მაჩვენებელი 1,2%-ია.

ქალთა ეკონომიკური უფლებების და შესაძლებლობების გაძლიერება არის მსოფლიოში ინვესტირების, ბაზრების განვითარების, საკადრო რეზერვების და დემოგრაფიული დივიდენდების მიღების მნიშვნელოვანი წყარო და სფერო.

როდესაც ქალთა ეკონომიკური უფლებებისა და შესაძლებლობების გაფართოებაზე ვსაუბრობთ, მხედველობაში გვაქვს ქალების ეკონომიკური უფლებები, უწინარეს ყოვლისა, თანაბარი ხელმისაწვდომობა, მიწის, საკუთრების, საწარმოო აქტივების და რესურსების, მათ შორის ფინანსური რესურსების ფლობის და კონტროლის უფლება, მათი ეკონომიკური დამოუკიდებლობა, ან უნარი თავისუფლად დაიცვას საკუთარი ავტონომიურობა და განახორციელოს არჩევანი, მათ მიერ ყველა იმ ეკონომიკური გადაწყვეტილების მიღების თავისუფლად განხორციელების შესაძლებლობა, რაც მოქმედებს როგორც მათი, ისე მათი ოჯახების, თემის და საზოგადოების ცხოვრებაზე.

ქალა ეკონომიკური უფლებების და შესაძლებლობების გაფართოებას საზოგადოებისთვის უდიდესი დივიდენდები მოაქვს, მაგალითად:

თუ ქალებს და მამაკაცებს თანაბარი ხელმისაწვდომობა ექნებათ მიწაზე, ტექნოლოგიებზე, ფინანსურ მომსახურებაზე, განათლებასა და ბაზრებზე, ქალთა ფერმეზში სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ზრდა 20-30 %-ით გაზრდა მშვიერა რაოდენობის 100-150 მილიონი ადამიანით შემცირებას გამოიწვევს

თუ ქალები მონაწილეობენ ეკონომიკურ საქმიანობაში, აქვთ საწარმოო აქტივები და აკონტროლებენ მათ, ეს იწვევს განვითარებას, ხელს უწყობს სიღარიბის დაძლევას, ამცირებს უთანასწორობას და აუმჯობესებს ბავშვების კვების და ჯანმრთელობის ხარისხს და სკოლაში გაკვეთილებზე ბავშვების დასწრების მაჩვენებელს.

თუ ქალების დასაქმების დონე ისეთივე იქნებოდა, როგორც მამაკაცების, მშპ ყველგან გაიზრდებოდა, მაგ., ახლო აღმოსავლეთსა და ჩრდილოეთ აფრიკაში 27%-ით, სამხრეთ აზიაში 19%-ით.

თუ ქალებს და მამაკაცებს ერთი და იგივე მდგომარეობა ექნებოდათ ეკონომიკაში მონაწილეობის თვალსაზრისით, ანაზღაურებისა და მეწარმეობის მხრივ, 2025 წლისთვის 28

ტრილიონი დოლარით გაიზრდებოდა გლობალური ეკონომიკა, რაც არის აშშ-ს და ჩინეთის მშპ ერთად აღებული.

მსოფლიო საზოგადოებაში იზრდება კონსენსუსი იმასთან დაკავშირებით, რომ ქალთა ეკონომიკური უფლებებისა და შესაძლებლობების გაფართოება არის ფაქტორი, რომელიც ხელს უწყობს ეფექტურ მართვას, ეკონომიკურ ზრდას, სიღარიბის და შიმშილის აღმოფხვრას და სასურსათო უსაფრთხოების მიღწევას, მოხმარების მდგრადი მოდელის ჩამოყალიბებას, ეკონომიკურ და ეკოლოგიურ მდგრადობას.

მართლაც, ქალთა ეკონომიკური უფლებებისა და შესაძლებლობების გაფართოება არის გაროს გენერალური 2015 წლის ანსამბლეაზე მიღებული 2030 წლამდე პერიოდის მდგრადი განვითარების დღის წერიგის განუყოფელი ნაწილი. მასში განსაზღვრულია ერთობლივი ძალისხმევის პრიორიტეტები იმისათვის, რომ ყველა ქალს და კაცს შეეძლოს ეკონომიკური ზრდისა და განვითარების სიკეთეებით სარგებლობა.

ყურადღების მიღმა არ შეიძლება დარჩეს ის ფაქტი, რომ ქალების ეკონომიკური უფლებებისა და შესაძლებლობების გაფართოებისადმი მიმართული ძალისხმევა მოითხოვს, რომ საბაზრო მიდგომებს, ეკონომიკურ სარგებელს და სტიმულებს თან უნდა ახლდეს მიზანმიმართული ეკონომიკური პოლიტიკა, რაც ქალებს საკუთარი უფლებების რეალიზაციის, აგრეთვე, სამოქმედო არეალის და პოტენციალის გათანაბრების საშუალებას მისცემს. ეს იმას ნიშნავს, რომ ისტორიულად ქალების სისტემატური დისკრიმინაცია ზღუდავს მათ სრულად და თანაბრად მონაწილეობის შესაძლებლობას ეკონომიკაში, რის აღმოსაფხვრელადაც მთავრობამ და კერძო სექტორმა სპეციალური ზომები უნდა მიიღოს.

მეწარმეობა და ღირსეული სამუშაო ეკონომიკური გაძლიერების საფუძველია. ისინი ეხმარებიან ქალების და კაცების, მათი ოჯახების, თემების ეკონომიკური უფლებებისა და შესაძლებლობების გაფართოებას.

სტრუქტურული ბარიერები ქალთა მეწარმეობაში. რიგი შეზღუდვები, რომელიც არსებობს ქალთა სამეწარმეო საქმიანობაში, იწვევს მამაკაცებთან შედარებით არათანაბარ ეკონომიკურ შესაძლებლობებს და შედეგებს. მათი ფესვები სტრუქტურულ ბარიერებსა და დისკრიმინაციულ კანონებშია, აგრეთვე, სოციალურ და კულტურულ ნორმებსა და სტერეოტიპებში, რომლებიც ზღუდავენ ქალთა უფლებების რეალიზაციას. ქალებს ეპყრობიან როგორც მამაკაცებთან შედარებით დაბლა მდგომებს და მათდამი დაქვემდებარებულებს.

მსოფლიო ბანკის მიერ 2019 წელს გამოქვეყნებული კვლევის შედეგების მიხედვით, მსოფლიოში მხოლოდ 6 ქვეყანაა, სადაც კანონმდებლობით გაამყარეს გენდერული თანასწორუფლებიანობა. ბელგია, დანია, საფრანგეთი, ლატვია, ლუქსემბურგი და შვედეთი.

მსოფლიო ბანკის შეფასებით, 173 ქვეყნიდან 167- ში არის სულ მცირე, ერთი საკანონმდებლო შეზღუდვა, რომელიც სქესის მიხედვით ქალთა დასაქმებას და მათ სამეწარმეო აქტივობას ზღუდავს.

ამის შედეგად იზრდება სიღარიბის ფემინიზაცია, ფართოდ ვრცელდება კეთილდღეობაში გენდერული განსხვავება და შემოსავლები როგორც დასაქმებიდან (შემოსავალი ანაზღაურებადი სამუშაოდან, აგრეთვე თვითდასაქმებიდან), ისე, მეწარმეობიდან. ამის გარდა, ეს შეზღუდვები დაკავშირებულია სიღარიბესთან, ეთნიკურ მიკუთვნებათან, რასასთან, ინვალიდობასთან, სოფლისადმი მიკუთვნებასთან და სტატუსთან, რაც იწვევს მრავალი ქალის ეკონომიკურ მარგინალიზაციას.

ეკონომიკაში გენდერული უთანასწორობის ძირითადი სეგმენტებია: არაფორმალური ეკონომიკა, პროფესიული სეგრეგაცია, დისკრიმინაცია დაქირავების სისტემაში, დაწინაურება სამსახურში, მამაკაცების და ქალების შემოსავლებს შორის სხვაობა, აქტივების ნაკლებობა, საწარმოო რესურსებისადმი არათანაბარი და

არასაკმარისი წვდომა და ხელმისაწვდომობა, დაფინანსება, საშინაო სამუშაო, სექსუალური შევიწროვება სამუშაო ადგილზე.

მსოფლიოში მომუშავე ქალების 70 % მუშაობს არა შრომითი ხელშეკრულების საფუძველზე, არამედ არაფორმალურ სამუშაოზე და ისინი არ არის უსაფრთხო, არ არის დაცული და მათზე დაბალი ანაზღაურებაა.

სქესის მიხედვით პროფესიული სეგრეგაცია ნიშნავს, რომ ქალები კვლავ ბევრ შემთხვევაში კლასტერიზებული არიან როგორც დაბალანაზღაურებადი და დაბალხარისხიანი სამუშაოს შემსრულებელნი. სეგრეგაციის ყველაზე გამანადგურებელი ქმედებაა, რომ ქალებს სისტემატურად უფრო ცოტას უხდიათ იგივე სამუშაოს შესრულებისთვის, ვიდრე მამაკაცებს. შრომის ანაზღაურებაში გლობალური სხვაობა 23%-ს შეადგენს.

პროფესიული სეგრეგაციის ერთი მიზეზია ის აზრი და მოლოდინი, რომ ქალები არიან ოჯახზე მთავარი მზრუნველები. ეს მზრუნველის სამუშაო, რა თქმა უნდა, არ ითვლება ეკონომიკურ საქმიანობად და შესაბამისად, არც ანაზღაურდება. მთელ მსოფლიოში ქალები საშუალოდ ხარჯავენ 2,5-ჯერ მეტ დროს ამ სახის საქმიანობაზე, ვიდრე მამაკაცები.

თუმცა, დრო, რომელსაც ქალი მზრუნველობის არაანაზღაურებად სამუშაოზე ხარჯავს, შეიძლება ანაზღაურებადი სამუშაოსთვის დაეთმოთ და გაეზარდა საკუთარი შემოსავალი.

კიდევ ერთი სტრუქტურული ბარიერი პროდუქტიული აქტივებისადმი ქალების ხელმისაწვდომობის ნაკლებობაა, რაც ხშირად მემკვიდრეობის ან საკუთრების უფლების შესახებ კანონით არის გამყარებული. ეს კი ნიშნავს, რომ ქალებს ნაკლები სახსრები აქვთ ბიზნესში მოზიდვისთვის. ამის შედეგია, რომ ქალები საქმიანობენ, ძირითადად, იმ სექტორებში, სადაც შესვლის დაბალი ბარერები და ზრდის შეზღუდული პოტენციალი.

მართალია, ის საწარმოები, რომლებსაც ქალები ფლობენ, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების სამიზნე ჯგუფია, მაინც იგრძნობა

თვით ამ ორგანიზაციების მხრიდან მათი მხარდაჭერის ნაკლებობა. მაგალითად, საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის კრედიტების მხოლოდ 14-19% გაიცემა მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებზე, რომლებიც ქალებს ეკუთვნის, თუნდაც ცნობილი იყოს, რომ ისინი ისევე კარგად მუშაობენ, როგორც ის საწარმოები, რომლებიც მამაკაცებს ეკუთვნის.

მეწარმეობის ხელშეწყობით და ინოვაციების დანერგვის გზით არსებული „შუშის ჭერის“ და „კედლების“ დამსხვრევა გაეროს გლობალურ იმპერატივადაა მიჩნეული, ისევე, როგორც ქალების ეკონომიკური უფლებების და შესაძლებლობების გაფართოება.

განსაზღვრულია ქალთა ეკონომიკური უფლებების და შესაძლებლობების გაფართოების 7 ძირითადი ფაქტორი, რომლებიც ქალთა მეწარმეობას ეხება და შემუშავებულია შესაბამისი რეკომენდაციები:

- არასასურველ ნორმებთან ბრძოლა და მისაბამი მაგალითების ჩვენება;
- სამართლებრივი უზრუნველყოფის დაცვა და დისკრიმინაციული კანონების და წესების რეფორმირება;
- არაანაზღაურებადი მზრუნველობის და საშინაო სამუშაოების შემეცნება, შემცირება და გადანაწილება;
- ციფრული, ფინანსური და ქონებრივი აქტივების შექმნა, შენება;
- ბიზნესის და კერძო სექტორის კულტურის და პრაქტიკის შეცვლა;
- დასაქმებისა და შესყიდვების სფეროში საჯარო სექტორის პრაქტიკის სრულყოფა;
- გამჭვირვალობის (ხილვადობის), კოლექტიურობის და წარმომადგენლობითობის ზრდა.

შესყიდვები, როგორც ქალთა მეწარმეობის ზრდის მთავარი კომპონენტი. ქალთა მეწარმეობის ხელშეწყობის მნიშვნელოვანი ფაქტორია მთავრობების, საერთაშორისო ორგანიზაციების და კორპორაციების მიერ საკუთარი მოთხოვნილებებისთვის საჭირო

პროდუქტების და მომსახურების შეძენა იმ საწარმოებისგან, რომლებიც ქალ მეწარმეებს ეკუთვნით.

ქვეყნებში სახელმწიფო შესყიდვები მშპ-ს 15 დან 30%-მდე შეადენენ. ეს შექმნის საბაზრო შესაძლებლობებს ქალი მეწარმეებისთვის, რომელთა მონაწილეობა ამ აქტივობაში ახლა მხოლოდ 1%-ია.

გაეროს შეფასებით, შესყიდვების 1%-ით გაზრდა საწარმოსთვის 60-70 მილიარდი დოლარის შემოსავლს უზრუნველყოფს. ის რეკომენდაციას აძლევს მთავრობებს, დაადგინოს და თვალი ადევნოს საერთო სახელმწიფოებრივ მიზნობრივ მაჩვენებლებს შესყიდვებში ქალთა მონაწილეობის შესახებ და, აგრეთვე, წახალისონ მომწოდებლები, რომ მათაც იგივე აქტივობები განახორციელონ. აგრეთვე, მეწარმე ქალებს და ქალთა კოლექტივებს უნდა ასწავლონ, თუ როგორ უნდა ითანამშრომლონ და აკეთონ ბიზნესი მთავრობებთან.

კორპორაციებსაც აქვთ კარგი შესაძლებლობები,, შესყიდვების პოლიტიკისა და პრაქტიკის საშუალებით, უზრუნველყონ გენდერული თანასწორობა და გააფართოვონ ქალთა უფლებები და შესაძლებლობები საკუთარ სამუშაო ადგილებზე, საკუთარ თემში. მთელ მსოფლიოში კორპორატიული შესყიდვების უზარმაზარი ზომა და მოცულობა ნიშნავს იმას, რომ კორპორაციებს შეუძლიათ არსებითი გავლენა მოახდინონ მომწოდებლების საქმიანობასა და მიწოდების ჯაჭვზე.

არ აქცევენ რა ყურადღებას იმ საწარმოებს, რომლებიც ქალებს ეკუთვნით, ბევრი კორპორაცია ხელიდან უშვებს გლობალურ ბაზარზე გაფარების, მიწოდების ჯაჭვის დივერსიფიკაციის და მოდერნიზაციის, ეკონომიკის განვითარების და ქალ-მომხმარებელთა მსყიდველობითუნარიანობის ზრდის და იმავდროულად, მთელ მსოფლიოში ქალების და გოგონების ცხოვრების გაუმჯობესების შესაძლებლობას. კარგი მაგალითი კი არის Alibaba ჯგუფი, რომლებმაც ელექტრონული კომერცია გახადეს

ქალთა მეწარმეობის და მათი უფლებებისა და შესაძლებლობების ზრდის მძლავრ იარაღად.

გაეროს ტრანსფორმაციის პროგრამები. ქალთა ეკონომიკური უფლებებისა და შესაძლებლობების ზრდა გაეროს საქმიანობის ერთ-ერთი პრიორიტეტული სფეროა. ისინი მსოფლიოს 75 ქვეყანაში მუშაობენ და ეხმარებიან ქალებს ღირსეული სამუშაოს შექმნაში, აქტივების დაგროვებაში, სახელმწიფო პოლიტიკასა და ინსტიტუტებზე გავლენის მოხდენაში.

უნდა აღინიშნოს, რომ განსაკუთრებით მარგინალიზირებული ჯგუფები არიან სოფლად მცხოვრები ქალები, დიასახლისები, დევნილები და მიგრანტები, ინვალიდი ქალები და დაბალი კვალიფიკაციის მქონე ქალები.

არსებობს რამდენიმე პარადოქსული დასკვნაც ქალთა სამეწარმეო აქტივობის სფეროში, რომელთა ახსნა მეტად რთულია. მაგალითად, ეკონომიკური განვითარების დონის ზრდის კვალობაზე, სამეწარმეო საქმიანობაში ქალთა მონაწილეობის მაჩვენებელი მცირდება. ანალოგიურად, ქალთა მიერ ბიზნესის დაწყების შესაძლებლობების აღქმაც უკავშირდება განვითარების დონეს: ინოვაციური ეკონომიკის მქონე ქვეყნებში ქალთა შორის საკუთარი სამეწარმეო სამეწარმეო შესაძლებლობების აღქმა შედარებით უფრო დაბალია, ვიდრე ნაკლებად განვითარებულ ეკონომიკის მქონე ქვეყნებში. იგივე ტენდენცია შეინიშნება განათლებასთან დაკავშირებით. სავარაუდოა, რომ ზოგადი განათლება სამეწარმეო კომპეტენციების ფორმირებისთვის ან სამეწარმეო საქმიანობაში რწმენის განმტკიცებისთვის ნაკლებად მნიშვნელოვანია. მეწარმეობის სპეციფიკური უნარ-ჩვევები შეიძლება უფრო მეტად მნიშვნელოვანი ფაქტორი იყოს სამეწარმეო აქტივობის განსახორციელებლად.

რატომ იწყებენ ქალები მეწარმეობას? „ქალ მეწარმეთა 2018 წლის ბიზნეს მოხსენების“ მიხედვით, რომელსაც American Express გამოსცემს, აშშ-ში ქალების მიერ დაფუძნებული ბიზნესების რაოდენობა 1972 წლიდან დაახლოებით 3,000-მდე გაიზარდა. დღეს

აშშ-ში ახალი ბიზნესის 40% -ს ქალები ქმნიან. და არა მხოლოდ ამ ქვეყანაში, დღეს მსოფლიოში ქალთა დიდი რაოდენობა იწყებს საკუთარ ბიზნესს, ვიდრე არასდროს. მაგრამ რატომ იწყებს ამდენი ქალი საკუთარ ბიზნესს? არის რამდენიმე მიზეზი იმის, თუ კორპორაციაში თანამდებობრივ წინსვლასთან შედარებით რატომ ანიჭებენ უპირატესობას ქალები საკუთარი მეწარმეობის დაწყებას.

მეტი მოქნილობა. რეალობა ისაა, რომ ქალები, საკუთარი ბუნებით, უპირველესად, მზრუნველები და მომვლელები არიან, ჩვენ აქ ვსაუბრობთ ბავშვებზე ან ხანდაზმულ მშობლებზე ზრუნვის თაობაზე. ერთ-ერთმა კვლევამ აჩვენა, რომ ამერიკელი ქალების მიერ ბიზნესის დაწყების მთავარი მიზეზი არის მათი ოჯახური მოთხოვნილებებზე სამუშაოს მორგება. სხვა კვლევის შედეგად დადგინდა, რომ დაახლოებით ქალები 74% მოსაზრებით, მათთვის სამუშაოს მოქნილი გრაფიკი უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე მეტი ფულის მიღება. როგორც წესი, საკუთარი ბიზნესი უფრო მეტ თავისუფლებას იძლევა, ვიდრე ვინმესთვის მუშაობა. ეს დამატებითი ავტონომია განსაკუთრებით სასარგებლოა, როდესაც ოჯახი ნომერ პირველი პრიორიტეტია.

საკუთარი სამუშაო გრაფიკის შედგენის შესაძლებლობა კიდევ ერთი მიზეზია, რის გამოც ქალები მეწარმეობას იწყებენ.

დარწმუნდეს, თუ რა „ღირს“ ის რეალურად. სამწუხაროდ, სხვაობა გენდერულ ანაზღაურებაში ბოლო 15 წლის განმავლობაში შედარებით სტაბილური დარჩა. Census Bureau-ს მიერ 2016 წელს ჩატარებული კვლევებით დადგინდა, რომ წელიწადში სრულ განაკვეთზე მომუშავე ქალების ხელფასმა კოლეგა მამაკაცების ხელფასის 80% შეადგინა. თუ ამ მიმართულებით ცვლილები იგივე ტემპით გაგრძელდება, ქალები 2119 წლამდე ვერ მიაღწევენ თანასწორობას ანაზღაურების სფეროში. გვინდა ასი წელი ველოდოთ ამას? რა თქმა უნდა, არა და ეს არის კიდევ ერთი მიზეზი, რის გამოც ქალები მეწარმეობას იწყებენ. მხოლოდ მეწარმე ქალია

უნიკალურ მდგომარეობაში დააწესოს საკუთარი რეიტინგი და დაადასტუროს თუ რა ღირს ის სინამდვილეში.

საკუთარი მომავლის უფრო მეტი კონტროლი. რწმენა, რომ სხვა კომპანიაში მუშაობა უფრო მეტ სტაბილურობას სთავაზობს ქალს, არის მითი. კადრების შემცირება, რესტრუქტურისაცია, რეორგანიზაცია კორპორატიული ცხოვრების ნაწილია. ეს მომენტები ხშირად ორგანიზაციული ცვლილებების შედეგია, რომლებიც არ არიან კონტროლირებადი ერთი ადამიანის მიერ და მათ შეუძლიათ უარყოფითი გავლენა მოახდინონ კარიერულ წინსვლაზე. საკუთარი ბიზნესის არსებობა ნიშნავს მძლოლის სავარძელში ჯდომას. ეს არის ძლიერი პოზიცია, არა მხოლოდ იმიტომ, რომ ბიზნესის კონტროლია შესაძლებელი, არამედ იმათი კონტროლიც, ვისთანაც მუშაობს ქალი, ესენი არიან: კლიენტები და ბიზნეს პარტნიორები.

უფრო სწრაფად დაწინაურება. მრავალი ქალი იწყებს ბიზნესის იმისთვის, რომ თავიდან აიცილონ ე.წ. „მინის ჭერი“. ჰარვარდის ბიზნეს მიმოხილვაში გამოქვეყნდა კვლევა, სადაც შემოწმებული იყო თეორია, რომ ქალები, ისე სწრაფად ვერ წინაურდებიან სამუშაოზე, როგორც მამაკაცები, რადგან ისინი განსხვავებულად იქცევიან. სენსორების გამოყენებით ჩატარებულმა კვლევამ დაადგინა, რომ მამაკაცები და ქალები ერთნაირად იქცევიან სამუშაოზე, ასრულებენ იგივე მოცულობის სამუშაოს, იგივე დროს ატარებენ თავიანთ ზემდგომებთან შეხვედრებზე და ანალოგიურად აფასებენ საკუთარ სამუშაოს. ეს შედეგები ცხადყოფს, რომ სამუშაოზე დაწინაურებაში განსხვავებები არ არის მათი განსხვავებული ქცევით გამოწვეული, არამედ იმით, თუ როგორი დამოკიდებულება აქვთ მათ მიმართ და როგორ ექცევიან მათ.

LeanIn.Org და McKinsey & Co - ის კვლევამ აჩვენა, რომ მიუხედავად იმისა, რომ ქალების და მამაკაცების ს თანაბარ რაოდენობას სურს დაწინაურება, მამაკაცებთან შედარებით 15%-ით ნაკლები რაოდენობის ქალს აწინაურებენ. მკვლევარები ვარაუდობენ, რომ საუკუნეზე მეტი დასჭირდება საზოგადოებას იმისათვის, რომ

გენდერულ პარიტეტს მიაღწიოს. გასაკვირი არ არის, რომ ქალები მეწარმეობას მიმართავენ თავიანთი კარიერის უფრო სწრაფად განვითარებისთვის.

დაიცვას საკუთარი სიბერე. ბევრი ქალი ტოვებს კორპორატიულ ცხოვრებას, რადგან მათი სამუშაო ადგილები უბრალოდ აღარ არის მათთვის ინსპირაციის წყარო. ბიზნესის დაწყება საშუალებას აძლევს ქალს იპოვოს არსი და შესაძლებლობა, რომ დატოვოს ისეთი მემკვიდრეობა, რომლითაც შეიძლება იამაყონ.

რა სჭირდებათ ქალ მეწარმეებს 2019 წელს? მრავალ ამერიკელსაც შეიძლება გაუკვირდა ის ფაქტი, რომ მათ ქვეყანაში საწარმოების 40%-ს ქალები ფლობენ. 2018 წლის მოხსენების მიხედვით 1972 წლიდან 1918 წლამდე მეწარმე ქალთა რიცხვი 31-ჯერ გაიზარდა, 2007 წლიდან 2019-2018 წლამდე ეს რიცხვი 585-ით გაიზარდა.

მართალია, ძნელი დასაჯერებელია, მაგრამ სიმართლე ისაა, რომ მეწარმე ქალების მიმართ ხშირად აქვს ადგილი სექსუალურ ძალადობას და უთანასწორობას, სისტემური ხასიათი აქვს სოციალურ უთანასწორობას, განსაკუთრებით, რასისა და სქესის მიხედვით.

მართალია იმ საწარმოების წილი იზრდება, რომელთა მესაკუთრეებიც ქალები არიან, მაგრამ ისინი საერთო შემოსავლის მხოლოდ 4,3%-ს უზრუნველყოფენ. ამის მიზეზი სხვადასხვაა და მათ შორის ერთ-ერთი მიზეზი ისარის, რომ ქალები უფრო ხშირად, ვიდრე მამაკაცები, არასრული სამუშაო დღის განმავლობაში მუშაობენ, ამით ზრდიან რა საკუთარ შემოსავლებს, რადგან ისინი ან განიცდიან ფინანსურ სიმძნელებს, ან სჭირდებათ მოქნილი სამუშაო გრაფიკი იმის გამო, რომ ზრუნავენ ოჯახის წევრებზე, ან ახლობელ ადამიანებზე.

სხვა მიზეზი იმის, რომ არსებობს დიდი სხვაობა ქალ მეწარმეების მიერ დაარსებული საწარმოების რაოდენობასა და მათ მიერ მიღებულ შემოსავლებს შორის ის არის, რომ მცირე რაოდენობის

ქალი იზიდავს კაპიტალს კომპანიის დასაფინანსებლად. მაგ., 2017 წელს ქალების მხოლოდ 2%-მა მიიღო ვენჩურული ინვესტიცია.

ამ უთანასწორობის ერთ-ერთი ახსნა შესაძლოა ის იყოს, რომ ვენჩურული კაპიტალის მხოლოდ 9%-ს ფლობენ ქალები.

ჟურნალში Academy of Management 2018 გამოქვეყნებული კვლევის მიხედვით, ვენჩურული ინვესტორები (როგორც მამაკაცები, ისე ქალები), ქალ-მეწარმეებს უფრო მეტ „პროფილაქტიკურ“ კითხვას აძლევენ, ვიდრე მამაკაცებს.

ქალი მეწარმეების რიცხვსა და მათ მიერ ფირმაში დაბანდებულ ფულს შორის სხვაობის შესამცირებლად საჭიროა ქალებთან და მათ სამეწარმეო აქტივობასთან მიმართებაში შეიცვალოს ნორმები და მოლოდინები, რაც შესაძლოა მეწარმე ქალებს შორის ურთიერთქმედების გამარტივებითა და მათი ბიზნესის ღიაობის ამაღლებით.

მაგალითად ModernCapital გამოაქვეყნა ანგარიში ქალების აქტივობის შესახებ სტარტაპების ეკოსისტემაში, სადაც რეკომენდაციას აძლევს ქალებს, რომ მათ გაზრდონ საკუთარ ბიზნესის თვალსაჩინოება საზოგადოებრივ ღონისძიებებზე, ინტერნტში და კონფერენციებზე გამოსვლებით.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Marc Teignier, David Cuberes, Aggregate Costs of Gender Gaps in the Labor Market: A Quantitative Estimate, 2014, <http://www.ub.edu/ubeconomics/wp-content/uploads/2014/02/308-Web.pdf>
2. Emily Fetsch, Chris Jackson, and Jason Wiens, Women Entrepreneurs are Key to Accelerating Growth, 2015, <https://www.kauffman.org/what-we-do/resources/entrepreneurship-policy-digest/women-entrepreneurs-are-key-to-accelerating-growth>
3. Global Entrepreneurship Research Association, The 2017/18 Global Entrepreneurship Monitor (GEM) report, <https://gemconsortium.org/report/50012https://journals.aom.org/journal/amj>
4. Women, Business and the Law 2019, A Decade of Reform, The World Bank, 2019